

Het eind- en schoolexamen:

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen (CE) en het schoolexamen (SE). Het examenprogramma voor de Moderne Vreemde Talen (MVT) bestaat uit a) leesvaardigheid, b) kijk- en luistervaardigheid, c) gespreksvaardigheid, d) schrijfvaardigheid, e) literatuur en f) oriëntatie op studie en beroep.

Het CE heeft betrekking op het domein leesvaardigheid. Het SE voor het vak Duits heeft betrekking op alle domeinen (a t/m f) en ziet er als volgt uit:

PTA:	HAVO	EXAMENJAAR: 2026
VAK:	Duitse taal en literatuur (DUTL - 1004)	

CODE	PERIODE	EXAMENDOMEINEN	INHOUD	VORM S/M/P/H*	HERKANSING	WEGING %
DUTL1	1	B	Kijk- en luistervaardigheid	S/P	Ja	20
DUTL2	1	C1, C2, F	Spreekvaardigheid	M/P	Ja	20
DUTL3	1	D, F	Schrijfvaardigheid	S/P	Ja	20
DUTL4	1	E1	Literatuur	S/M/P	Ja	20
DUTL5	1	A, B, C, D, E	Leesvaardigheid	S/M/P	Ja	20

* S = schriftelijk / M = mondeling / P = praktische opdracht / H = handelingsdeel

Eindcijfer schoolexamen

Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen (afgerond op één decimaal)

SE CIJFER

Noot. Programma van Toetsing en Afsluiting Buurtcollege Peel en Maas voor examenleerlichting 2026.

De examenstof:

Aan het einde van de bovenbouw wordt verwacht dat je een bepaald taalniveau hebt bereikt. Bij dit niveau horen specifieke eisen. In de onderstaande tabel zie je per vaardigheid of domein welk niveau je aan het einde van de bovenbouw zou moeten behalen en wat je daarbij moet kennen en kunnen:

Vaardigheid	Eindniveau ERK	Wat je moet kennen en/of kunnen:
leesvaardigheid	B2	<ul style="list-style-type: none"> • aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte; • de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; • de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; • relaties tussen delen van een tekst aangeven; • conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur.
kijk- en luistervaardigheid	B1/B2	<ul style="list-style-type: none"> • aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte; • de hoofdgedachte van een tekst aangeven; • de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; • conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de spreker(s); • anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek; • aantekeningen maken als strategie om een tekst aan te pakken.
gespreksvaardigheid	B1+	<ul style="list-style-type: none"> • adequaat reageren in sociale contacten met doeltaalgebruikers; • informatie vragen en verstrekken; • uitdrukking geven aan gevoelens; • zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden; • strategieën toepassen om een gesprek voortgang te doen vinden. • verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden.
schrijfvaardigheid	A2	<ul style="list-style-type: none"> • adequaat reageren in schriftelijke contacten met doeltaalgebruikers; • informatie vragen en verstrekken; • verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en uitdrukking geven aan gevoelens en standpunten verwoorden; • met behulp van een tekstverwerkingsprogramma een tekst schrijven; • (elektronisch) naslagmateriaal teksten opstellen.
literatuur	niet van toepassing	<ul style="list-style-type: none"> • De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met ten minste 3 literaire werken

Noot. Deze tabel is gebaseerd op College voor Toetsen en Examens. (2025). *Syllabus moderne vreemde talen 2025*. en Stichting Leerplan Ontwikkeling [SLO]. (2021). *Niveaus havo/vwo En Du Fa Sp*. SLO. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mvt/erk/leraar-vo/niveaus-vo/niveaus-havo-vwo-du-fa-sp/>

Wat moet ik doen voor mijn schoolexamen Duits?

PTA-onderdeel	Wat je moet kennen en/of kunnen	Hoe wordt dit getoetst?	Hoe kun je je voorbereiden?	Minimale voorwaarde om SE te maken
luistervaardigheid	<ul style="list-style-type: none"> • aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte; • de hoofdgedachte van een tekst aangeven; • de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; • conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de spreker(s); • anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek; • aantekeningen maken als strategie om een tekst aan te pakken. 	Goethe Luistertoets niveau B1/B2.	<ul style="list-style-type: none"> • luisteren naar het nieuws (zie website); • meerdere Video-Thema's bekijken en bijbehorende opdrachten maken (zie website); • documentaires bekijken en verslagformulieren invullen (zie website); • oefentoetsen maken (zie website). 	Je hebt minimaal 3 oefentoetsen op niveau B1 gemaakt en ingeleverd en 2 oefentoetsen op niveau B2. Uit de gemaakte oefentoetsen moet blijken dat een voldoende resultaat voor het SE luistervaardigheid haalbaar is.
spreekvaardigheid	<ul style="list-style-type: none"> • adequaat reageren in sociale contacten met doeltaalgebruikers; • informatie vragen en verstrekken; • uitdrukking geven aan gevoelens; • zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden; • strategieën toepassen om een gesprek voortgang te doen vinden. verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en standpunten en argumenten verwoorden. 	Presentatie over een onderwerp naar keuze en vraaggesprek over deze presentatie (zie website voor opdracht).	<ul style="list-style-type: none"> • Duitstalige artikelen lezen over onderwerp naar keuze; • Duitstalige documentaires bekijken over onderwerp naar keuze; • presentatie maken; • oefenen met klasgenoten en/of vakcoach; • overige oefenopdrachten maken op de website. 	Je hebt je presentatie bij de vakcoach ingeleverd en minimaal één keer geoefend met de vakcoach.
schrijfvaardigheid	<ul style="list-style-type: none"> • adequaat reageren in schriftelijke contacten met doeltaalgebruikers; • informatie vragen en verstrekken; • verworven informatie adequaat presenteren met het oog op doel en publiek, en daarbij zaken of personen beschrijven en uitdrukking geven aan gevoelens en standpunten verwoorden; • met behulp van een tekstverwerkingsprogramma een tekst schrijven; • (elektronisch) naslagmateriaal teksten opstellen. 	Schriftelijke toets. Je mag zelf kiezen waarover je getoetst wordt, namelijk: <ul style="list-style-type: none"> • Informele brief/mail • Sollicitatiebrief met CV • Informatieve brief/mail • Goethe-methode met een informele en formele brief en een kort betoog. 	Afhankelijk van jouw keuze (informele brief/mail, sollicitatie, informatieve brief/mail of de Goethe-methode) maak je opdrachten (zie website).	Je hebt minimaal 3 opdrachten ingeleverd bij de vakcoach en de feedback op deze opdrachten verwerkt.
literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • De kandidaat kan beargumenteerd verslag uitbrengen van zijn leeservaringen met ten minste 3 literaire werken. 	Verslag, werkstuk, mondeling of schriftelijke toets over 3 gelezen werken.	Je mag zelf 3 Duitstalige werken uitkiezen OF deelnemen aan de lessen literatuur waarin we gezamenlijk drie werken behandelen.	Deelname aan de lessen literatuur OF overleg met en goedkeuring van de vakcoach over eigen Duitstalige werken naar keuze.
leesvaardigheid	<ul style="list-style-type: none"> • aangeven welke informatie relevant is, gegeven een vaststaande behoefte; • de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; • de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; • relaties tussen delen van een tekst aangeven; • conclusies trekken met betrekking tot intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur. 	Toets en/of dossiervorming met mondeling over gelezen Cito-teksten.	Lees wekelijks Cito-teksten en/of andere Duitstalige artikelen (zie website) en kijk deze uitvoerig na om van je fouten te leren.	Je hebt 3 complete eindexamens gemaakt, waarbij je bij iedere tekst steeds de antwoorden hebt onderstreept in de tekst. Daarnaast heb je bij de gemaakte examens een foutenanalyse gemaakt.

Visueel

Onderstaande route zou je kunnen gebruiken voor je eigen planning. Voel je echter vrij om met bepaalde onderdelen te schuiven en jouw keuzes met de vakcoach en coach te bespreken.

Let op: in het onderstaande overzicht is het mogelijk om de onderdelen leesvaardigheid, luistervaardigheid en spreekvaardigheid op een zelfgekozen moment af te ronden. De SE-onderdelen literatuur en schrijfvaardigheid worden op een vast moment getoetst.

